

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Розуміння економічних аспектів управління конкуренцією дозволяє підприємству в умовах реформування економіки злагоджено функціонувати. Інколи покращення фінансових результатів і прийняття правильних рішень недостатньо для управління та обліку. Для цього необхідно також зосереджувати увагу на досягненні конкретних цілей і вирішенні конкретних задач для ефективної роботи підприємства, що дозволить досягнути високого рівня конкурентоспроможності в майбутньому. В існуючих умовах високої конкуренції підприємства залежать від розробки відповідного теоретичного і методичного апарату управління, застосуванні науково-обґрунтованої системи і механізму управління.

Розробка механізму конкурентоспроможності залишається однією із найважливіших задач, оскільки від цього напряму залежить виживання на ринку. Дж. К. Лафта трактує поняття механізму управління так: «Механізм управління – це сукупність засобів впливу, які використовуються в управлінні, або точніше, комплекс важелів, які використовуються в управлінні» [1]. Е. В. Третьяков оцінює поняття так: «Механізм управління – це сукупність взаємодіючих елементів (станів, процесів, соціально-економічних норм і правил), об'єднаних певною метою і є інструментарієм, що переводять об'єкт з одного стану в інший шляхом впливу на нього складових елементів [2].» Сутність цього поняття полягає в тому, що воно інтегрує основні елементи управління, дозволяє розкрити їх взаємозв'язок і порядок реалізації.

Всі дослідники, які оцінювали сутність механізму управління, сходяться в тому, що дане поняття можна розглядати як сукупність взаємопов'язаних компонентів, одним з яких буде система управління з керованою і керуючою підсистемами.

Формування і функціонування механізму конкурентоспроможності підприємства є предметом вивчення зарубіжних авторів. Величезна заслуга в цьому належить представникам класичної політичної економії А. Сміту, Д. Рікардо. У наступні періоди значного розвитку теорія конкуренції отримала завдяки працям А. Маршалла, Дж. Кейнса, В. Леонт'єва, М. Портера. У своїх роботах вони розглядали економічні основи сучасних міжнародних відносин, тенденції розвитку міжнародного ринку, питання, що стосувалися управління міжнародною конкуренцією. Д. Рікардо сформував теоретичну модель досконалої конкуренції, розвинув ідею цінового регулювання ринку і децентралізацію управління [3]. А. Маршалл пов'язував конкуренцію з боротьбою за рідкісні економічні блага і за фінанси споживача [4]. Сутність конкуренції, а також її рушійні сили були детально розглянуті в працях М. Портера, який зробив висновок, що всі учасники ринкових відносин без винятку: споживачі, виробники, постачальники, – є конкурентами [5]. Вчений також розробив концепцію п'яти сил конкуренції, яка визначає головні складові конкурентних відносин.

Суб'єкти господарювання вважаються конкурентоспроможними, якщо у своїй господарській діяльності досягають поставлених цілей, доставляючи споживачеві конкурентоспроможні товари та послуги. Безумовно, механізм управління представляє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, в якості яких виступають методи та засоби. З їх допомогою має здійснюватися вплив на весь наявний внутрішній потенціал організації, на керовані параметри зовнішнього середовища з урахуванням тенденцій ринкової ситуації.

Для забезпечення бажаного рівня конкурентоспроможності підприємства необхідне комплексне функціонування всіх елементів механізму. Відсутність будь-якої ланки порушить послідовність і призведе до збою функціонування механізму управління.

Проведення дослідження дозволяють сформулювати основні пропозиції щодо формування механізму управління конкурентоспроможністю підприємства:

- визначення системи цілей, установок, стимулів діяльності та методів управління;
- побудова оптимальної організаційної структури управління конкурентоспроможністю підприємства;
- ведення показників оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства;
- розробка схеми взаємодії елементів механізму управління конкурентоспроможністю підприємства;
- аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства;
- контроль оцінок власної конкурентоспроможності, прогнозування конкурентоспроможності конкурентів і можливостей споживачів;
- розробка конкурентних стратегій дії в ринкових умовах;
- вироблення найбільш прийнятних шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства.

На підставі оцінки стану підприємства, а також з урахуванням аналізу впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства встановлюється своєрідна стратегія, в якості якої може виступати досягнення стійкого зростання прибутку. Разом з тим, ця стратегічна мета може бути розділена на складові – оперативні цілі за такими напрямками: збільшення частки ринку, збільшення обсягу продажів, підвищення продажної ціни, зниження витрат виробництва продукції. Досягнення цих підцілей буде здійснюватися шляхом реалізації певних стратегій на відповідних управлінських рівнях підприємства, при цьому методи досягнення цих підцілей будуть різні.

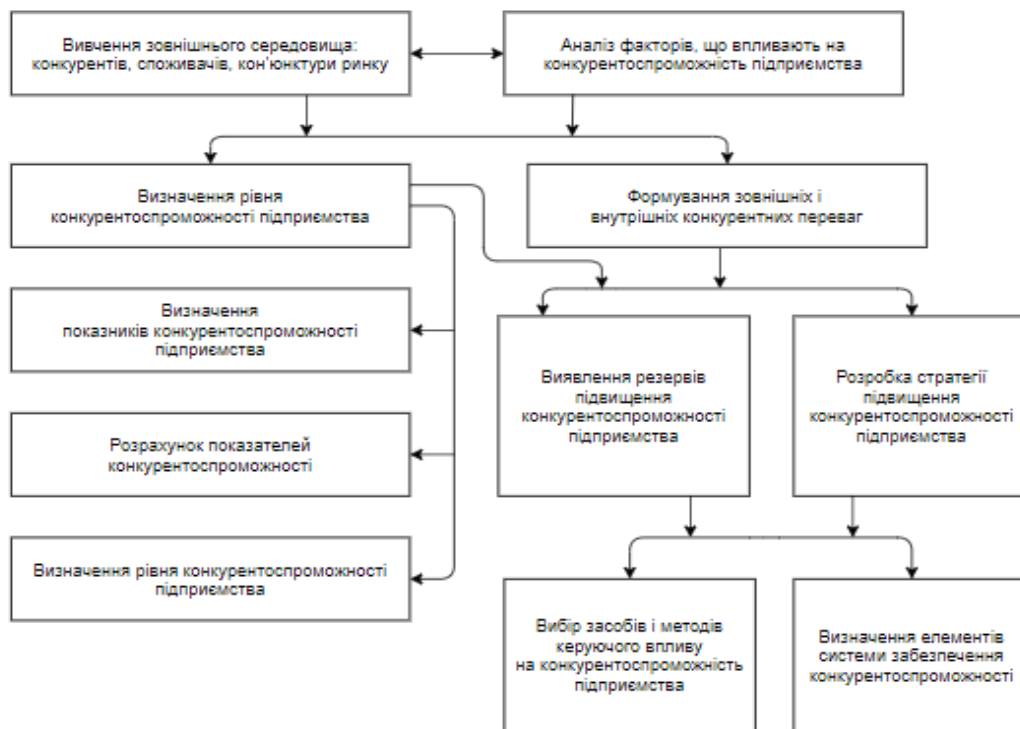

Рис. 1. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства

Якщо узагальнити, то механізм управління конкурентоспроможністю підприємства – це розробка цілей діяльності, аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, оцінювання її рівня і вироблення напрямків керуючого впливу.

Після етапу обґрунтування цілей і розробки конкурентної стратегії слідує етап її реалізації. Виконання будь-якої стратегії передбачає проведення необхідних змін, без яких навіть найкраще опрацьована стратегія може потерпіти провал. Найбільш часто ці зміни зачіпають місію підприємства та організаційну структуру управління. Якщо існуюча організаційна структура управління підприємством дуже далека від вимог конкретної стратегії, то для ефективної її реалізації необхідна докорінна перебудова оргструктури. При розробці механізму управління конкурентоспроможністю необхідно враховувати зміну соціальних, політичних, демографічних, екологічних та інших умов. Розробкою і впровадженням механізму управління конкурентоспроможністю на підприємстві повинна займатися спеціальна служба або відділ.

Список використаної літератури

1. Лафта Дж. К. Менеджмент: уч. пособие. М.: ТК Велби, 2004.
2. Третьяков Е. В. Адаптация механизма управления социально-экономическим развитием муниципального образования к рыночным условиям: автореф. ... к.э.н. Ижевск, 2004.
3. Рикардо Д. Сочинения. — М.: Госполитиздат-Соцэкгиз, 1961. — Т. 3 — 320 с.
4. Маршалл А. Принципы экономической науки / А. Маршалл ; пер. с англ. Т. II. М. : Прогресс, 1993. 310 с.
5. Porter M. international competition. М.: Intern. relations, 1993. P. 58.